

Norges forskningsråd
postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
19/4237 - 11

Dato
21.12.2020

Statsbudsjettet 2021 - Norges forskningsråd - tildelingsbrev

1. INNLEDNING

I dette tildelingsbrevet meddeles Finansdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for Norges forskningsråd for 2021, jf. Prop. 1 S (2020–2021) for Finansdepartementet. Vi viser også til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for en nærmere omtale av målene, strategiske områder og styringsinformasjon. Tildelingsbrevet gjelder for satsingen *Skatteøkonomisk forskning (tidligere Skatteforskningsprogrammet)*, *Finansmarkedsfondet og forskning på den økonomiske håndteringen av koronapandemien og sammenligning med tidligere kriser*. I tillegg omtales *Makroøkonomiske utfordringer* selv om dette ikke er finansiert over Finansdepartementets budsjett.

2. MÅL OG STRATEGISKE OMRÅDER

Regjeringen har fastsatt fem mål for Forskningsrådet:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Mål 1, 2 og 3 ovenfor er særlig relevante for Finansdepartementets tildelinger til Forskningsrådet.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Finansdepartementet

Mål for Skatteøkonomisk forskning

Målet med satsingen er å bidra til et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både ved å stimulere til forskning på skatteøkonomi og øke interessen for og rekrutteringen til skatteøkonomifaget. Satsingen Skatteøkonomisk forskning skal også bidra til å styrke utdanningen innenfor offentlig økonomi, herunder skatteøkonomi, på master- og doktorgradsnivå.

Den skatteøkonomiske forskningen skal være relevant for myndigheter og andre brukere. Innretning av forskningen og undervisningen skal skje i samarbeid med lærestedene, forskningsinstitusjonene og brukermiljøene.

FIN er også opptatt av at Forskningsrådet skaper møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning, blant annet gjennom å gi støtte til og arrangere konferanser innenfor fagområdet.

Mål for Finansmarkedsfondet

Finansmarkedsfondets formål er å bidra til økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeders virkemåte. Videre skal fondet fremme innsikt og økt bevissthet om etikk på finansmarkedsområdet. Fondet skal også bidra til forskning, utdanning og allmenn opplysning knyttet til finansmarkedsspørsmål.

Mål for forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen og sammenligning med tidligere kriser

For å begrense de økonomiske skadevirkningene av virusutbruddet for norsk økonomi, ble det satt inn svært omfattende økonomiske mottiltak våren 2020. I en slik situasjon vil det være særlig stor usikkerhet ex ante mht. hvordan tiltak virker, og tidspress fører til at effektene av tiltak ikke kan vurderes like grundig som ellers før de iverksettes. Flere tiltak ble trappet ned gjennom sommeren, men enkelte nye tiltak ble satt inn høsten 2020. Kunnskap om hvordan tiltakene faktisk har virket, f.eks. hvordan bedrifter og husholdninger endrer atferd som følge av pandemien og tiltakene, vil være viktig for å vurdere hva slags tiltak som bør benyttes og når de bør settes inn i en eventuell senere krise. Hva slags beslutningsgrunnlag det er behov for i en kritesituasjon, som tilgang til relevant data, kunnskap om aktørenes løpende vurderinger av situasjonen osv., vil være nyttig å ha kunnskap om for å møte fremtidige kriser. Økonomiske prognoser og beslutningsgrunnlag baserer seg ofte på observerte historiske sammenhenger i økonomiske størrelser, og det vil være nyttig å ha innsikt om de sammenhengene som normalt styrer husholdningenes og bedriftenes atferd, ble endret gjennom pandemien. En sammenligning av koronakrisen med andre kriser kan gi økt

forståelse for hvorfor ulike kriser må møtes på ulike måter, og dette vil også være viktig kunnskap når vi møter nye kriser senere. Det samme gjelder en sammenligning med hvordan krisen er blitt håndtert og hvilke effekter krisetiltakene har hatt på den økonomiske utviklingen i andre land.

Mål for forskning på makroøkonomiske utfordringer

Utlysningen er finansiert med 30 mill. kroner fra en av regjeringens tiltakspakker knyttet til koronapandemien samt midler fra Kunnskapsdepartementets post for sektorovergripende forskning. Mange av de områdene det her er lagt opp til å forskes på, ligger innenfor Finansdepartementets sektoransvar. Det er derfor naturlig at departementet følger denne forskningen. Fra utlysningen er følgende mål satt opp:

Koronavirus-pandemien har allerede vidtrekkende konsekvenser for den globale økonomien. Samtidig er det et stort fall i oljeprisen som sammen med betydelig uro i valutamarkedene har stor påvirkning på norsk økonomi. Håndteringen av kriser har også i seg selv stor betydning for samfunnsøkonomien. De krisene vi ser nå, illustrerer behovet for å frembringe ny kunnskap og nye modeller. Det er også behov for å forstå hvilke muligheter som oppstår for omstilling, effektivisering og omfordeling. Vi har behov for kunnskap for å identifisere, forstå og håndtere årsakene til, og ringvirkningene av, de raske skiftene i den økonomiske utviklingen.

2.2 Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av styringsinformasjon for de fem målene, viser vi til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer, punkt 3 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.

Styringsinformasjon for de sektorpolitiske prioriteringene fremgår i struktur og forventninger til rapporteringen i vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter). Vi viser til punkt 5 i dette tildelingsbrevet for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer Finansdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2021

For 2021 tildeles Norges forskningsråd:

- 9,2 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Tildelingen gjelder *Skatteøkonomisk forskning*.
- 15 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Tildelingen gjelder forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen og sammenligning med tidligere kriser.
- 13,5 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 70 Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet.

De midlene som Finansdepartementet stiller til disposisjon for Forskningsrådet, skal utnyttes effektivt og målrettet. Finansdepartementet gir Forskningsrådet fullmakt til å omfordele midler mellom virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Årsaker til omdisponeringer kan være forsinkelser i utlysninger eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

Skatteøkonomisk forskning

Finansdepartementet vektlegger at midlene til Skatteøkonomisk forskning også i den inneværende perioden skal brukes i henhold til målet om et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både gjennom å stimulere til forskning på området og ved å stimulere til økt interesse for og rekruttering til skatteøkonomifaget. Videre skal det vektlegges å styrke utdanningen innen skatteøkonomi på master- og doktorgradsnivå. Vi ønsker videre at Forskningsrådet skal skape møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning, herunder arrangere det årlige Skatteforum.

Finansdepartementet understreker at med den betydelige offentlige sektor vi har i Norge, er det særlig viktig at tilstrekkelig mange av de som gir faglige råd og forbereder saker i sentralforvaltningen, har god innsikt i offentlig økonomi. Departementet legger vekt på at statsforvaltningen kan få et godt tilfang av kandidater med solide kunnskaper i offentlig økonomi. Departementet anmoder derfor om at dette hensynet vektlegges også i den avsluttende toårsperioden.

Departementet vil fremover nøye vurdere om satsingen bør videreføres. Herunder vil vi vurdere om det ev. bør gjøres endringer, blant annet i lys av omorganiseringen av Forskningsrådet og Finansdepartementets forskningsbehov. I brev av 3. juli 2020 meddelte Finansdepartementet at en, med forbehold om Stortingets budsjettvedtak, er innstilt på å videreføre satsingen ut programperioden.

Forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen og sammenligning med tidligere kriser

De utlyste midlene skal gå til forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen i Norge samt sammenligning av de økonomiske tiltakene som ble iverksatt med tidligere kriser og med tiltak i andre land. Forskningen skal være relevant for norske myndigheter.

For å sikre relevant forskning, er Finansdepartementet opptatt av at prosjektene bør ha strukturert dialog med sentrale brukere, som Finansdepartementet eller andre relevante departementer. Det forventes at dette inkluderer formidling på norsk. Det er også en forventning om at det blir arrangert årlige dialogmøter mellom forskere som mottar midler fra utlysningen og sentrale brukere av forskningen. Forskningsrådet må følge opp at disse forholdene blir ivaretatt.

Finansmarkedsfondet

Finansdepartementet legger som tidligere til grunn at de årlige utgiftsbevilgningene til fondets formål i sin helhet overføres til Forskningsrådet på vegne av Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet opptrer etter fullmakt fra, og på vegne av, styret i Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet disponerer således bevilget beløp i overensstemmelse med vedtak fattet av Finansmarkedsfondets styre. Forskningsrådet forestår også regnskapsføringen. Styret i Finansmarkedsfondet må holdes godt orientert av Forskningsrådet om forhold som gjelder oppfølging og kontroll.

Vi viser for øvrig til regelverk for Finansmarkedsfondet, fastsatt 22. april 2013 av Finansdepartementet (og sist endret av Finansdepartementet 21. oktober 2016).

Vi viser til brev 4. juni 2015 fra Finansdepartementet om endringer i regelverket for Finansmarkedsfondet. Endringene innebærer at Forskningsrådet fra da av overtok ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje. Det skal rapporteres årlig om dette arbeidet i tillegg til den årsberetning regelverket forutsetter at styret avgir, jf. punkt 5.1. Vi viser også til Finansdepartementets brev 16. oktober 2015 til Forskningsrådet.

Mer generelt understreker vi behovet for et nært samarbeid og god dialog mellom Forskningsrådet og styret for å sikre en omforent forståelse av praktiske implikasjoner av regelverksendringene. I den forbindelse viser vi også til avtalen av 2. desember 2014 mellom Forskningsrådet og Finansdepartementet om sekretariatsfunksjoner for Finansmarkedsfondet, som ble fornyet i november 2019.

Utbetalinger til Norges forskningsråd

Vi legger opp til utbetaling til Forskningsrådet i januar 2021.

4. FELLES POST FOR VIRKSOMHETSKOSTNADER

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Unntaket er nasjonale fag-, tema- og institusjonsevalueringer som fortsatt vil bli finansiert gjennom FoU-midlene fra det enkelte departement.

Finansiering av forskning og overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Finansdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. RAPPORTERING

Finansdepartementet ber om at sektoransvaret legges til grunn for rapporteringen. Sektoransvaret er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til rapportering i vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter).

Det legges også til grunn at Forskningsrådet i styringsmøter med Finansdepartementet vil rapportere på relevante områder under porteføljestyret for demokrati, styring og fornyelse som ligger under Finansdepartementets sektoransvar.

5.1 Finansmarkedsfondet

Den årlige rapporteringen til Finansdepartementet må være slik at Forskningsrådets departementsvise årsrapport og årsberetning fra styret i Finansmarkedsfondet sammen ivaretar departementets informasjonsbehov. Vi legger til grunn at Forskningsrådet regelmessig gir styret en faglig og økonomisk status- og avviksrapportering, som generelt vil være nyttig for styret, og som dessuten også vil gi verdifull bakgrunnsinformasjon i senere bevilgningssaker.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Vi viser til pkt. 5.1 om møter som gjelder Finansmarkedsfondet.

Vi kommer eventuelt tilbake til behovet for ytterligere møter i 2021.

Med hilsen

Tina Engelsrud e.f.
ekspedisjonssjef

Paal Gjennestad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

- Kunnskapsdepartementet
- Riksrevisjonen